

Jordi Coca, *La faula dels ocells grecs*. Editorial Empúries (L'Odissea, 96).
Barcelona, 1977

Argument

Inspirada directament en *Els Ocells* d'Aristòfanes, l'eix argumental és la fundació d'una ciutat nova, d'una civilització inèdita.

Pisteter i Evèlpides, dos ciutadans d'Atenes, fugen de la ciutat grega desenganyats davant l'estat de decadència en què pensen que ha caigut la societat atenenca. El seu desig és "anar a la recerca d'una ciutat diferent, on es fos lliure i feliç, i on ningú no ens volgués fer combregar amb rodes de molí." (p. 13)

L'objectiu és arribar allà on viuen el ocells. Coneixen la història de Tereu, que s'havia convertit en ocell, i volen seguir les seves passes. L'esclau de Tereu els condueix fins al seu amo, el qual els proporciona unes herbes màgiques amb què aconseguen convertir-se en aus.

A partir d'aquí, els esdeveniments es precipiten. Convencen la comunitat dels ocells perquè fundin una ciutat nova, que anomenen Vilafranca dels Núvols, governada per uns principis allunyats dels que regeixen la societat humana. A poc a poc, a mesura que s'organitzen socialment, adquireixen consciència de les dificultats de tirar endavant el seu projecte sense caure en els vicis de què volen fugir amb tanta insistència. Organitzar des del no-res una societat no és fàcil. Qualsevol decisió que es vol prendre significa l'origen de tensions en el si de la comunitat. Aprenen ràpidament què significa un concepte que han de respectar, amb tots els seus avantatges i servituds, és a dir, la política. El seu sentit s'explica d'una manera diàfana:

"De tota manera...", va fer Pisteter, "saps com se'n diu, d'això que estem fent? Se'n diu política. És a dir, que hem de vigilar..."

"Sí", va respondre la puput. "Repartir feines i vigilar."
(pàg. 39)

Entren, d'una banda, en conflicte amb els humans, que s'adonen del perill que corren si resten indiferents davant la creació de la ciutat dels ocells; de l'altra, topen amb les condicions que imposen els déus, que hauran de ser convençuts dels bons propòsits que animen l'acció de les aus.

La ciutat rep la visita d'humans convertits en ocells, fugitius d'Atenes, que hi creuen trobar l'oportunitat d'obtenir un protagonisme que al seu lloc d'origen els és negat.

Temes transversals de la peça

Assistir en directe al naixement d'una societat nova permet observar amb claredat els impulsos més primaris que configuren el temperament humà. La naturalesa dels homes s'arrossega sense possibilitats d'esmena encara que se'n vulgui fugir.

Les servituds del poder són òbvies. Les personalitats més honestes es deixen portar cap a la corrupció, impedit que la noblesa i la defensa del col·lectiu siguin valors d'obtenció fàcil.

Personatges

Els dos protagonistes, humans convertits en ocells, són Evèlpides i Pisteter. El narrador ens facilita el significat d'aquests noms. Evèlpides es podria traduir

com 'ple d'esperança', o bé com 'el fill del qui és ple d'esperança' o, fins i tot, com 'el fill de l'Esperança'. Pisteter, per la seva banda, ens ha de fer pensar en 'aquell que és digne de fe', 'el qui dóna confiança' o 'el company persuasiu'. Són els autèntics fundadors i ideòlegs de la ciutat dels ocells, Vilafranca dels Núvols. Al llarg de la història les seves personalitats s'hauran d'adaptar a les circumstàncies en què es troben immersos. De la resolució de les tensions que sovint els fan entrar en conflicte dependrà el futur de la nova ciutat. El flamenc, la puput, l'esclau i tota la galeria de personatges contribueixen a dibuixar el mosaic de la ciutat dels ocells, on totes les passions, les virtuts i els defectes dels humans troben una perfecta correlació en els habitants del cel.

Suggeriments didàctics

1. Els personatges mitològics poblen la novel·la de Jordi Coca. La seva lectura és útil per a estudiar aquest aspecte fonamental de la cultura grega, per la qual cosa es fa necessari plantejar un treball conjunt amb l'àrea de Clàssiques. Els alumnes haurien de llegir atentament la novel·la i ampliar la informació sobre els déus que hi apareixen. Finalment, haurien d'inventar-se un déu, atribuir-li un nom i dotar-lo d'unes característiques que personifiquessin vicis o virtuts des de l'òptica de cada alumne.
2. Al llarg d'aquest segle, el cinema s'ha encarregat en nombroses ocasions de traslladar a imatges els mites grecs, els seus herois i déus. Escollir una pel·lícula de temàtica mitològica pot contribuir a acostar el món grec als nois i a les noies. Posteriorment, s'hauria d'estudiar, amb l'ajut de la novel·la, les relacions entre els humans i els déus dins l'imaginari de la cultura grega.
3. Fundar una societat nova no és fàcil. De la mateixa manera que s'ha pogut observar a La faula dels ocells grecs, la pròpia naturalesa humana s'encarrega de posar entrebancs a la realització de les finalitats més nobles. Tot i això, els alumnes no s'han de desanimar. Cal estimular-los a plantejar-se quins són els valors primers, les normes de conducta fundacionals que haurien de presidir la vida quotidiana dels habitants d'una civilització nova. Han de redactar un decàleg en què quedin establerts els principis ètics.
4. Jordi Coca explica a l'apartat "Temes" la llibertat amb què ha emprès l'aventura de rellegir en forma narrativa l'obra teatral d'Aristòfanes. Un exercici molt instructiu és fer una lectura en paral·lel de les dues obres, perquè els alumnes s'adonin de què li interessa de destacar més a l'autor i què prefereix obviar. Les motivacions que han dut l'autor a fer aquesta tria pot ser un bon motiu de debat